

OHJEITA TYÖYMPÄRISTÖN MIKROBIPITOISUUDEN TUTKIMISEEN ELINTARVIKEALAN TOIMIJOILLE

1 PINTAPUHTAUSNÄYTTEET

1.1 Näytteenottokohteet

- Pintapuhtausnäytteenotto kannattaa kohdistaa pintoihin, laitteisiin ja välineisiin, jotka joutuvat suoraan kosketukseen elintarvikkeiden kanssa (esim. saha, veitsi, siivutuskone, lihamylly, leikkuulauta, tarjotin, työtaso)
- Näyte otetaan puhtaasta (normaalisti puhdistettu) pinnasta aamulla ennen työpäivän alkua.
- Listeria- ja salmonellanäytteet otetaan pääsääntöisesti pinnoilta ennen puhdistusta (työpäivän päätyttyä) tai todennäköisimmiltä esiintymispaikoilta tuotantotiloissa, esim. lattiakaivot.

1.2 Näytteenotto

Hygicult

- Käsittele Hygicult-näytteenotinta siten, että elatusainetta sisältävä pinta tai putken sisäosa ei missään vaiheessa kosketa muuta kuin tutkittavaa pintaa.
- Näytteenotin avataan suojaputkesta ja elatusainetta sisältävät molemmat pinnat painetaan vuorotellen tiiviisti tutkittavaa pintaa vasten muutaman sekunnin ajan. Näytteenotin käännetään ja toinen puoli elatusaineesta painetaan äskeisen näytteenottokohdan viereen tutkittavalla pinnalla. (Näytteenottimen eri puolille on mahdollista ottaa näytteet eri kohdista, jolloin niiden merkitseminen huolellisesti sekä putkeen että saatteelle on tärkeää!)
- Näytteenotin suljetaan takaisin suojaputkeen, johon merkitään tussilla näytteen tiedot (esim. ottokohta, päiväys).
- *Huom. Toisinaan suojaputkessa voi olla paljonkin kondensoitunutta vettä, mutta tämä ei vaikuta näytteenottimen laatuun tai käyttöön. Kondessivesi on hyvä ravistaa pois putkesta (koskematta putken sisäpintaan) ennen näytteenottimen sulkemista takaisin suojaputkeen.*

Petrifilmi

- Petrifilmin kostutus (mikäli tuote ei ole kostutettu valmiiksi): Petrifilmin suojakalvo avataan ja 1 ml steriiliä vettä pipetoidaan filmille. Laitetaan suojakalvo kiinni ja painetaan kalvoa kevyesti muotilla. Anna nesteen imeytyä tunnin ajan ennen käyttöä.
- Käsittele kostutettua Petrifilmiä niin, että elatusainetta sisältävä kostutettu geelipinta ei missään vaiheessa koske muuta kuin tutkittavaa pintaa.
- Petrifilmin suojakalvo avataan ja elatusainetta sisältävä kalvo painetaan kevyesti tutkittavaa pintaa vasten sormella pintaa tasoittaen. Mikäli elatusaine on kuivunut tai irtoaa suojakalvosta, näytteenotinta ei tule käyttää.
- Suojakalvo suljetaan, kalvoon merkitään tussilla näytteen tiedot. Petrifilmit suljetaan muovipussiin (esim. minigrip-pussiin) kuljetusta varten.

Listeria- ja salmonellanäytteet

- Näyte otetaan sivelemällä esim. näytteenottosienellä tai näytteenottopuikolla tutkittavaa aluetta, jonka jälkeen näyte suljetaan kuljetusputkeen tai tiiviisti suljettavaan pussiin, johon merkitään näytteen tiedot. Lattiakaivonäyte voidaan ottaa myös keräämällä lattiakaivosta vettä sopivaan näytepurkkiin.

2 LASKEUMANÄYTTEET

- Ilman mikrobipitoisuutta voidaan yksinkertaisesti tutkia elatusainetta sisältävien petrimaljojen avulla. Mikrobin annetaan laskeutua avoimelle maljalle.
- Tavallisimmin elatusaineena käytetään ravintoagaria (kuten TSA), jolla useimmat mikrobit kasvavat. Erikoistapauksissa voidaan käyttää myös veriagaria, jolla kasvavat ihmisperäiset sekä normaaliflooran että patogeeniset bakteerit.
- Elatusainemaljoja sijoitetaan kansi avattuina haluttuihin paikkoihin 1 tunnin ajaksi (tai asiakkaan oman ohjeistuksen mukaan, ilmoita käytetty aika näytelähteellä). Maljat suljetaan esimerkiksi maalarinteipillä ja niiden pohjiin merkitään näytteen tiedot. Maljoja käsiteltäessä on varottava koskemasta maljan sisäpintoihin tai elatusaineeseen.
- Käyttämättömät maljat säilyvät 2–8 °C:ssa (jääkaappilämpötilassa) vähintään niihin merkittyyn viimeiseen käyttöpäivään asti tai neljä viikkoa valmistuspäivämäärästä. Maljat eivät saa jäätymä.

3 NÄYTTEIDEN SÄILYTYS JA KULJETUS

- Näytteenotto tulee suunnitella siten, että näytteet voidaan toimittaa näytteenoton jälkeen välittömästi laboratorioon tutkittavaksi (saman päivän aikana).
- Hygicult-näytteenotin säilyy huoneenlämmössä pakkauksessa ilmoitettuun päivämäärään asti. Kostutettu Petrifilm säilyy jääkaapissa käyttökelpoisen noin kaksi viikkoa kostutuksesta.
- Näytteenoton jälkeen näytteenottimet säilytetään ja lähetetään viivytyksettä laboratorioon huoneenlämmössä (tai jääkaappilämpötilassa) välttämättä niiden altistamista suurille lämpötilanvaihteluille.
- Näytteiden mukana tulee toimittaa tutkimuslähete. Huomaa, että näytteet tule olla merkitty yksilöidysti, jotta ne voidaan tunnistaa laboratoriossa vastaamaan saatetta.

4 NÄYTTEENOTTOPALVELU JA NÄYTTEENOTTIMIEN TILAAMINEN

- Näytteenottovälineitä voit tilata suoraan Kymen Ympäristölaboratoriosta nettilomakkeella <http://kymlab.fi/sterilointiteho-ja-hygieniatutkimukset-tilaus.html> tai numerosta 05-544 33 00 / info@kymlab.fi
- Kymen Ympäristölaboratorio Oy:n kautta saat myös näytteenottopalvelun omavalvontanäytteille. Kysy lisää: mikrobiologian asiantuntijaltamme Pauliina Summanen p. 044 750 8519 / pauliina.summanen@kymlab.fi